

5. SINIF

PARAGRAF

SORU BANKASI

- Görsel Okuma
- Sözel Yetenek
- Mantık - Muhakeme
- Akıl Yürütme
- Paragraf Denemeleri



YENİ ÖĞRETİM PROGRAMINA
GÖRE HAZIRLANMIŞTIR

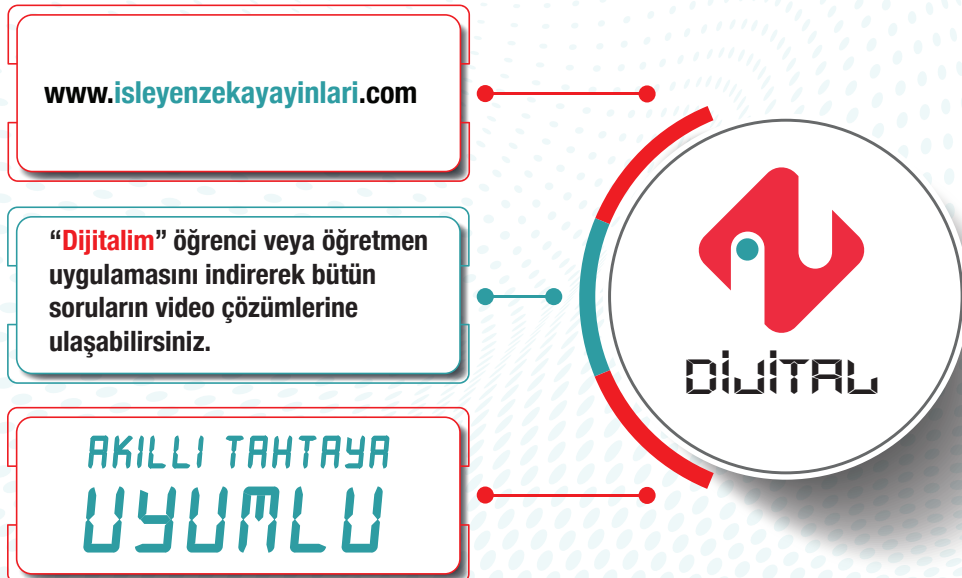
- Vedat Özçelik
- Ramazan Arslan
- Ahmet Düz
- Ayhan Kaplan



Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.



ÖN SÖZ

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım ve Ülkemizin Geleceği Sevgili Öğrenciler,

Sizlerin tüm ihtiyaçlarınızı analiz ederek hazırladığımız paragraf kitabımızın içerisinde paragraf sorularını daha rahat ve hızlı çözmenize yarayacak, karşınıza çıkabilecek her türlü soru tipine yer verilmiştir.

Kitabımız görsel okuma, grafik yorumlama, tablo okuma, sözel yetenek, mantık, muhakeme ve akıl yürütme sorularıyla zenginleştirilmiştir.

Kitabın son bölümünde, tüm sınavların vazgeçilmezi olan paragrafta zirveye çıkabilmeniz için altı adet denemeye yer verilmiştir.

Okula yardımcı ve PYBS sınavlarına hazırlıkta başucu olacak Paragraf Soru Bankamız, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının hazırladığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Öğretim Programlarına uygun bir şekilde hazırlanmıştır.

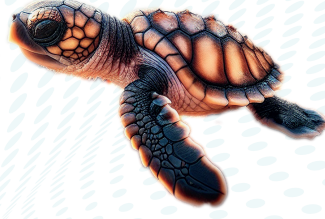
Kitabımızın tüm öğrenci ve öğretmenlerimize faydalı olması dileklerimizle...

Halit Alper ÇİFCİ
Yayın Koordinatörü

Zekânın Gücünü Keşfet...



İÇİNDEKİLER



1. ÜNİTE: PARAGRAFIN KONUSU / BAŞLIĞI

Paragrafın Konusu / Başlığı 7

2. ÜNİTE: PARAGRAFIN ANA DÜŞÜNCESİ

Paragrafın Ana Düşüncesi 17

3. ÜNİTE: PARAGRAFIN YARDIMCI DÜŞÜNCELERİ

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri 37

4. ÜNİTE: PARAGRAFIN YAPISI

Giriş Cümlesi 57

Sonuç Cümlesi 61

Paragrafın Akışı 65

Paragraf Oluşturma 69

Paragrafın Yapısı (Karma) 73

5. ÜNİTE: ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Anlatım Biçimleri 79

Düşüncüyü Geliştirme Yolları 83

6. ÜNİTE: METİN KARŞILAŞTIRMA

Metin Karşılaştırma 91

7. ÜNİTE: METİN TÜRLERİ / HİKÂYE UNSURLARI

Metin Türleri 99

Hikâye Unsurları 107

8. ÜNİTE: GÖRSEL / GRAFİK / TABLO OKUMA

Görsel / Grafik / Tablo Okuma 115

9. ÜNİTE: SÖZEL YETENEK / MANTIK / MUHAKEME / AKIL YÜRÜTME

Sözel Yetenek / Mantık / Muhakeme / Akıl Yürütme 139

DENEMELER 153

CEVAP ANAHTARI 183



1 ÜNİTE

PARAGRAFİN KONUSU / BAŞLIĞI





ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTILARI

1. ÜNİTE

PARAGRAFİN KONUSU / BAŞLIĞI

- Metnin konusunu belirleyebilme
- Metnin içeriğine uygun başlık belirleyebilme

Notlarım





VIDEO
ÇÖZÜM

1. Ah, yaktık şu mübarek vatanın her yerini,
Saçtık Eflake kadar çıkan ateşlerini
Kapadı gözde olanlar çıkacak gözlerini
Vatanın bağrına düşman dayamış hançerini,
Yok imiş kurtaracak bahtı kara kaderini

Bu şiirin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vatan özlemi
B) Yaşama sevinci
C) Vatanı kaybetme korkusu
D) Sıla hasreti

2. Ne hasta bekler sabahı
Ne taze ölüyü mezar
Ne de şeytan bir günahı
Seni beklediğim kadar

Bu şiirin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hastalıktan korunma
B) Sevgiliye özlem
C) Yaşama bağlılık
D) Dünyanın geçiciliği

3. Safranbolu, gerçekten olağanüstü güzellikte. Evleri, camileri, hanları, hamamları, çarşıları, çeşmeleri her biri ayrı güzellikte. Yine de bizi en çok etkileyen Cinci Han oldu. Bunda Mehmet Baki Duran'ın hiçbir ayrınıtıyı atlamayan anlatımının etkisi büyük. Han ile kervansaray arasındaki farktan başlayarak o kadar çok şey öğrendik ki ondan. Onunla burayı gezmek ve buranın güzelliklerini tanımak çok güzeldi. Safranbolu'yu herkesin görmesini isterim.

Bu metne konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Safranbolu'ya Yolculuk
B) Safranbolu'nun Güzellikleri
C) Mehmet Baki'nin Anlatımı
D) Safranbolu'nun Tarihi

4. Elime bir kâğıt parçası geçince hemen yazmak istiyorum. Babaannemin anlattığı gençlik hikâyelerini, dedemin anlattığı masalları, kendi hayallerimi... Her şeyi yazarak ölümsüzleştirmek bana büyük bir mutluluk veriyor. Yazdığım zaman ruhumun dinlendiğini hissediyorum. Bunun için yazmayı bırakmayı düşünmüyorum.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazmanın getirdiği mutluluk ve kalıcılığı yakalama arzusu
B) Babaannesinin hatıralarını koruma amacı
C) Yazmanın insanı değiştirmesi
D) Yazarların yazma serüvenleri

5. Her ağaçta aynı etkiyi göstermez baharın gelişi. Bu yüzdendir her birinin farklı renklere bürünmesi. İşte çağlar ile insanlar arasında da böyle bir etkileşim vardır. İnsanlar, yaşadıkları çağdan farklı şekilde etkilenirler. Böylece kin, acıma, sevgi, öfke, hoşgörü ve hüzn gibi duygular her insanda farklı şekilde ortaya çıkar.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çağların insan duyguları üzerindeki farklı etkileri
B) Ağaçların renklenme mevsimleri
C) Yaşadığı çağın insanı yönlendirmesi
D) İnsanlar arasındaki etkileşimler



6. İnsanların yaşamı bir kum saatini andırır. Yapılması gerekenler o küçük kum tanelerinin boğumdan geçmek için sıraya girmesi gibi sırasını beklemektedir. İnsan, bazen sabırsız davranıp bir boğumdan daha fazla kum tanesi geçirmeye çalışır. Böylece yorulur, yıpranır. Hayatımızı anlamlı ve keyifli sürdürebilmek için işlerimizin sırasını karıştırmamamız gerekir.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın sabırsızlığı
- B) Hayatımızın anlamı
- C) Sırasını bekleyen işler
- D) İşlerin planlanması

7. Önceleri yalnızca eğlence amaçlı üretilen çizgi filmler, bugün birçok alana taşınmıştır. Çizgi filmlerin alanının genişlemesinin sebebini onun etkileme gücünde ve düşsel dünyasında aramak gerekir. Bir sinema türü olarak televizyonda yaygın bir biçimde kullanılan çizgi filmlerin ortaya çıkışının asıl amacının öğreticilik olduğu unutulmamalıdır.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çizgi filmlerin faydaları
- B) Çizgi filmlerin etkileme gücü ve amacı
- C) Çizgi filmlerin sinemadaki yeri
- D) Çizgi filmlerin tarihsel gelişimi

8. Bir İngiliz gazeteci Atatürk'le bir röportaj yapar. Ona şu soruyu sorar: "Birleşmiş Milletlere üye olmayı düşünüyor musunuz?" Mustafa Kemal'in cevabı aynen şöyle: "Şartlarımızı koyarız. Kabullerine bağlı. Biz müracaat etmeyiz üye olmak için. Eğer davet edilsek düşünüyoruz." Sonra ne mi olur? Birleşmiş Milletler, sadece Türkiye'yi davet edebilmek için yasasını değiştirir ardından Birleşmiş Milletlere ilk davet edilen ülke olur Mustafa Kemal'in Türkiye'si. Sanıyorum ders alacağımız çok şey var aslında Atatürk'ten.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal'in yabancı basınla röportajları
- B) Mustafa Kemal ve Türkiye
- C) Mustafa Kemal'in kararlılığı ve itibarlı duruşu
- D) Türkiye'nin Birleşmiş Milletlere üyelik tarihi

9. Yurdumuzun kıyılarından birinde yağmurlu, pırıl pırıl bir şehir vardır: Adı Rize. Rizeliler erdemli insanlardır. Çeviktir, merttirler. Güreşte yenilse bile yenmiş gibi dik durmaya çalışırlar. Pırıl pırıl yürekleri, su damlası gibi yeşil gözleri vardır. Dünyaya gülerek bakarlar. Öykü anlatmayı, öykü yazmayı, yazılmış güzel öyküleri yaşatmayı bilir, severler. Binerler vapura, motora, denizin balıklarıyla birlikte. Dalgalarla boğuşarak mevsim mevsim adı büyük İstanbul'a akarlar. İstanbul kazan, onlar kepçe emeklerini sokaklara döküp yapılarda, kapılarda, iskele ve istasyonlarda ekmek ararlar.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rizelilerin bize kazandırmış olduğu öyküler
- B) Rize insanının özellikleri ve yaşamı
- C) Rize'nin harikulade güzel doğası
- D) Rizelilerin İstanbul'a göç etmesinin nedenleri



VIDEO
ÇÖZÜM

1. Ebeveynler çocukla inatlaşıp durumu savaş haline getirmemelidir. Çocuğa yemek konusunda seçim hakkı tanınmalı, kendi başına yemesi için izin verilmelidir. Bu şekilde çocukta kendine güven ve bağımsızlık duygusu gelişir. Ebeveynlerin en büyük hatası çocukların kendini doyuramayacağı endişesi ile baskı yapmasıdır. Çocuk yemek yemeyi işkence değil zevkli bir aktivite olarak görmelidir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yemek yeme konusunda ebeveynlerin tutumunun çocuğa etkileri
- B) Ebeveynlerin inatlaşıp çocukla sürekli savaş haline girmeleri
- C) Çocuklar için en eğlenceli aktivitenin rahatça yemek yemek olması
- D) Her çocuğun kendine güven ve bağımsızlık duygusunun geliştirilebileceği

2. Oyun kurucu futbolcunun en belirgin ve en önemli özelliği futbol zekâsıdır. Futbolcunun oyun zekâsı oyunu okuyacak ve etkili bir şekilde topu oyuna dağıtabilecek seviyede olmalıdır. Saha içerisinde çok hızlı olmalıdır ve aynı zamanda saha içerisinde hangi futbolcuya pas vererek oyunun akışını ne tarafa yönlendirmesi gerektiğini çok iyi bilmelidir. Oyunda, takım arkadaşları içerisinde topu ayağında en çok o tutmalıdır. Ayrıca atak başlatılırken diğer takım üyelerine kendini oyun kurucu olarak kabul ettirmek zordur.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Futbol Zekâsının Takıma Kazandırdıkları
- B) Futbolun Püf Noktaları
- C) Futbolda Oyun Kurucunun Özellikleri
- D) Futbolda Hızlı Olmanın Önemi

3. Her yeni kuşak, beğendiği şeylere henüz alışmadan çevresindeki insanların zevklerinin değiştiğini, yeni moda anlayışlarının çıktığını görüyor. Bunların hepsi yeni bir ihtiyacın belirtisi midir? Toplumda yaygın hâle gelen hiçbir tutumun nedensiz olmadığı düşünülecek olursa belki ihtiyaç olmasa da bu tavrın reklamların etkisiyle insanların ihtiyaç algılarının gıdıklanmasıyla ilgisi vardır.

Bu metne konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşak Çatışması
- B) Değişim Şart mı?
- C) Modanın Gerekliliği
- D) Moda ile İhtiyaç Algısı

4. Yenilgiyi daha baştan kabul eden insanlar, hiçbir zaman zafere ulaşamazlar. Her yeni gün, bizleri birtakım güçlüklerle karşı karşıya getirir. Bunları yenebilmemiz, öncelikle onları yenebileceğimizi düşünmemize bağlıdır. Hiçbir doktor, hastasının iyileşemeyeceğini kabul etmez. Ümidinin olmadığı durumlarda bile elinden geleni yapar, hastası için en son dakikaya kadar her türlü çabayı gösterir.

Metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ümidini kaybetmemek
- B) Çok çalışmak
- C) Başarma isteği
- D) Doktorluğun zorlukları

5. Bir karınca durmuş, yaşamayı anlatıyor
Bir dinliyor böcekler görseniz, bir dinliyor
Bir çoban, yıldızları sayıyor
Bir arabacı şapkasını atıyor havaya

Bu şiirin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kır yaşamı
- B) Çoban yıldızı
- C) Vatan sevgisi
- D) Yaşama sevinci



6. Sevgi olmadıkça insanlar arasındaki ilişki olumlu, sağlıklı ve sürekli olamaz. Böyle ortamlarda insanın yaratıcı olmasına ve kendisini gerçekleştirmesine olanak bulunamaz. Tek cümleyle, sevgi olmadan “insan” olunamaz. Kişinin ve toplumun yaşamını etkileyen güçlü ve temel bir duygudur sevgi.

Bu metin aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak verilmiştir?

- A) İnsanlar arası iletişimde sevginin rolü nedir?
B) İnsan olmanın gerekleri günümüzde değişmiş midir?
C) Sevginin insan ve toplum yaşamına katkıları nelerdir?
D) Sevgi çeşitleri nelerdir, hangi amaçlarla karşımızdakini seviyoruz?

7. İnsanoğlu ya geçmişi düşünür ya geleceği. Geçmişi düşünür çünkü geçmişte iyi günleri vardır, iyi anıları vardır, onlardan kopamaz. Bir türlü geçmişin özleminden kendini kurtaramaz. Geleceği düşünür çünkü gelecekte her şey iyi olacaktır, elde edemediklerine ulaşacaktır, daha iyi, daha güzel günlere kavuşacaktır.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geçmişin gelecek üzerindeki etkisi
B) İnsanın geçmişinden kopamaması ve gelecekle ilgili hayalleri
C) Gelecekte iyi şeyler olacağı hayalinin hiç bitmemesi
D) İnsanın elde edemediklerine üzülməsi

8. Dört yapraklı yonca bütün kültürlerde iyi şansın sembolü olarak kabul edilir. Hristiyanlıkta Havva'nın cennet bahçesinde elinde dört yapraklı yonca ile dolaştığı kabul edilir. Yoncaya çok daha eski kültürlerin batıl inançlarında da rastlanıyor. Druidler, dört yapraklı yoncanın sihirli gücü olduğuna inanıyordu ama ne yazık ki yoncanın dört yapraklısı da tabiatta çok nadir olarak bulunuyordu. Yoncanın dört yaprağının da ayrı birer anlamı vardır. Birinci yaprak ümidi, ikincisi imanı, üçüncüsü aşkı, dördüncü yaprak ise şans simgeleri. Tabiatta çok nadir bulunan işte bu dördüncü yapraktır.

Anahtar kelime, bir yazı metni içerisindeki konuyu en net şekilde ifade edebilen bir ya da birden fazla kelimeye verilen addır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu metnin anahtar kelimesi değildir?

- A) Şans
B) Dört yapraklı yonca
C) Kültür
D) Cennet bahçesi

9. Dikkatinizi çekiyor mu bilmem, gittikçe yalnızlaşıyoruz. Oturup televizyon izlemeyi, bilgisayar oyunları oynamayı, kulaklık takıp saatlerce müzik dinlemeyi, dostlarımızla bir şeyler paylaşmaya tercih ediyoruz. Acımızı azaltacak, sevincimizi çoğaltacak kimimiz var? Paylaşmanın mutluluğunu unuttuk.

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevincimizi Paylaşacak Dostlarımız
B) Teknolojinin Zararları
C) Gittikçe Artan Yalnızlığımız
D) Paylaşmanın Mutluluğu



VIDEO
ÇÖZÜM

1. Gün gelir, an gelir sevdiklerimiz hayatımızdan bir bir eksilirler... Yaşam ve sevdiklerimizle beraber olmak ne kadar mutluluk verirse, sevdiklerimizden ayrılmak da o kadar acı verir bize. Paylaştıkça alışırsız sevdiklerimize, onlardan ayrılmak da bir o kadar güç olur. Ayrılığı düşünmek bile darmadağın eder bizi. Ayrılığı dile getirmek de güçtür. Tatlı dili acılaştırır, gülen yüzleri soldurur. Başlığında ayrılık olan her yazı, yaşama sevincini eksiltir insanın.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşam Kavgası
- B) Ayrılık Düşüncesi
- C) Paylaşılan Dertler
- D) Ânı Yaşama

3. Açık havada yapılan derslerden sonra öğrenciler bir sonraki derse karşı derse daha ilgili oluyorlar. Bulgulara göre, öğrenciler açık hava dersinden hemen sonra çok daha dikkatli davranıyor ve ders materyallerine daha çok ilgi gösteriyorlar. Ayrıca, öğretmenin dikkati dağılan öğrencilere yaptığı uyarı ile öğrencilerin dikkatlerini yeniden derse yönlendirmesi arasında geçen süre, açık hava derslerinden sonra yaklaşık yarı yarıya azalıyor.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencilerin dikkatini dağıtan unsurlar
- B) Açık havada işlenen derslerin faydaları
- C) Öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki etkisi
- D) Derslerde kullanılan materyaller

işlenen zeka

2. Ah keşke, yer bizi çekmese de şöyle kollarımızı açıp kuşlar gibi uçabilsek! Bir zıplasak ve apartmanların üzerinden geçip gitsek. Yer çekimi olmasa hayat kim bilir ne kadar eğlenceli olurdu, değil mi? Astronotlar gibi havada döner dururduk. Hiçbir zaman düşmezdik. Dizlerimiz yara olmaz, başımızın kaşımızın yarılmasından korkmadan istediğimiz yerden atlardık. Hoplardık zıplardık, kim bilir nasıl eğlenirdik.

Bu metne konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer Çekiminin Faydaları
- B) Yer Çekiminin Zararları
- C) Yer Çekimi Nedir?
- D) Yer Çekimi Olmasa

4. Genel kullanımda, iyi yapılan her iş için *sanat*, işini güzel yapan herkese *sanatçı* denmektedir. Bu durum; yazılmış her şiiri, her güzel yazıyı, yapılmış her resmi, heykeli ve müziği sanat eseri olarak algılamamıza ve bu ürünleri üreten herkesi de sanatçı kabul etmemize yol açmaktadır. Bu kavram karmaşası gerçek sanatçı ve sanat eseri olanlar ile sanatçı ve sanat eseri olmayanların birbirleri ile karıştırılmasına sebep olmaktadır. Üstelik bu yanlış algılamalar, sanatın bozulmasının temel sebeplerindendir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumumuzda sanatın değeri
- B) Sanat eserlerinde değer yargıları
- C) Sanat eserinin nasıl olması gerektiği
- D) Sanat ve sanatçının yanlış algılanması



5. “Ömrü boyunca duruşundan vazgeçmemiş bir düşünce adamı ve yazar, Nihâl ATSIZ. Büyüdüğü ortam, onun Türklüğüne sınıksız sarılmasını sağlamış ve o, ruhunu teslim edene kadar bu kutlu düşüncesini bir hayat felsefesi olarak yaşamıştır. Hayatında yüzü gülmemiş fakat milyonların yüreğinde yer edinmiş bir yol gösterici olmayı başarmıştır.”

Bu metnin üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nihal Atsız'ın kişiliği ve temel felsefesi
- B) Nihal Atsız'ın romanları
- C) Edebiyatımıza yol gösterenler
- D) Nihal Atsız ve Türkçülük

7. Küçük kız elinde iki elma tutuyormuş. Annesi yanına gelmiş, yumuşak ses tonuyla kızına gülümseyerek; “Hayatım, elmalarından bir tanesini bana verir misin?” demiş. Küçük kız bir an annesine bakmış ve hemen hızlıca elmalardan birini ısırmış. Hemen ardından da diğerini... Anne her ne kadar gülümsemeye çalışsa da kızının hayal kırıklığı yaratan bencil bir davranışta bulunduğu karar vermiş. Tam bu konuda kızına açıklama yapmaya hazırlanırken küçük kız ısırdığı iki elmadan birisini annesine uzatmış ve tatlı bir gülümsemeyle; “Anneciğim, bu elma daha tatlı, sen bunu ye.” demiş.

Bu metne konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anneye Cevap
- B) Ön Yargılarımız
- C) Küçük Kızın Tutumu
- D) Anne Sevgisi

6. Kimilerinin yapabildiği gibi de yapamam ben. Ben, o melodileri herhangi bir sözcüğün üstüne yüklenen bir tını hâline getirip sesli sesli aktaramazsam daha da beter olurum. Sanki kafamı kırmak, dilimi ısırmak ya da ne bileyim, bir yerlere doğru koşmak gelir içimden. Veya bir ırmağa girmek geçer hayalimden. Hatta hatta bir çağlayanın altında olmak, suların başımdan aşağı dökülürken gürül gürül çırpınışını duymak, seyretmek gelir içimden.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın kendine ettiği eziyet
- B) Sanatçının gözüyle dünyanın görünüşü
- C) Müzisyenin kendini ifade çabası
- D) Müziğin insanı değiştirme gücü

8. Ressam doğaya güvenir, elini ve gözünü doğanın buyruğuna teslim eder. Gözün gördüğü, elin çizdiği, dış dünya, iç dünya derken ne biri ne öteki, öyle bir sarhoşluk ki bu, başkasına benzemez. Çizmek yani “elle görmek” yöntemi, bir disiplindir. “El görür mü?” diyeceksiniz. Görür. Bu yöntemin perde perde, kat kat durakları vardır. Hatta kimileri bütün bedeniyle görür. Hangi sanat akımından olursa olsun doğayla karşı karşıyadır sanatçı. Onu izler, çizer.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ressamların doğa algıları
- B) Ressamlar ve eserleri
- C) Ressamların hayal gücü
- D) Sanatçı gözüyle sanat



VIDEO
ÇÖZÜM

1. Bir insan yüksek bir yerde bir kayanın üzerinde ancak iki ayağını koyacak kadar daracık bir yerdedir. Çevresinde uçurumlar, okyanuslar; sonsuz karanlıklar, sonsuz bir yalnızlık, bitmez tükenmez fırtınalar var. O, bir adımcık yerde ömrü boyunca, binlerce yıl, hatta kıyamete kadar ayakta dursa yine de öyle bir yaşam, o anda ölmekten daha iyidir. Yeter ki yaşasın! Nasıl olursa olsun sadece yaşasın! Aman Tanrım, ne büyük bir gerçek!

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın isteklerinin çok önemli olduğu
- B) Bazı gerçeklerin ne olursa olsun değişmeyeceği
- C) İnsanın ne olursa olsun yaşamak isteyeceği
- D) Yalnızlığın insan için korkunç olduğu

3. Bir araştırmaya göre, arkadaş seçimimizin sorumlusu genlerimiz. İnsanlar genellikle kendilerine benzeyen insanlarla arkadaşlık ediyor. Benzerliğin araştırmacılar genlerimizde saklı olduğunu belirtiyorlar. California Üniversitesi ve Yale Üniversitesi'nden uzmanların geçtiğimiz yıl PNAS'ta yayımladığı araştırmaya göre, yakın arkadaşlarımızla diğer insanlarla olduğundan daha fazla ortak DNA taşıyoruz. Hatta yakın arkadaşlar arasındaki bu yakınlık ortalama olarak dördüncü dereceden kuzenler arasındaki yakınlık kadar. Yani bize kişilik olarak benzeyen bir arkadaşımız varsa büyük olasılıkla ortak genlerimiz de var.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arkadaşlığın çok önemli bir kavram olduğu
- B) Arkadaş seçimine genlerin etkisi
- C) Bilimsel araştırmaların gerçeklik payı
- D) Arkadaşlarımızla aramızdaki kuvvetli bağ

işlevlen zeka

2. Camın en önemli maddesi kumdur. Kum çok yüksek sıcaklıkta erir. Bu kadar yüksek sıcaklık elde etmek çok maliyetli bir iştir. Bu nedenle cam yapılırken kuma daha düşük sıcaklıklarda eriyebilen soda eklenir. Camın daha dayanıklı olması için de içine kireç konur. Cama renk katmak ya da yumuşaklığını artırmak gibi amaçlarla içine katılan tüm maddeler toz hâline getirilip karıştırılır. Ardından bu karışım, özel fırınlarda eritilip kalıplara dökülerek şekillendirilir. Elde edilen cam soğutulduktan sonra parlatılır ve kesilir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cam eşyalar
- B) Camın dayanıklılığı
- C) Değişik iş kolları
- D) Camın yapılışı

4. Hiçbir filmimde bir görüntüden yola çıktığımı hatırlamıyorum. Hep bir düşünceden veya konudan yola çıktım. Çarpıcı görüntüler ile seyirciyi nasıl etkilerim, diye bir düşüncem hiç olmadı. Ama şu önemlidir: Bir fikri, duyguyu en iyi ifade edecek görüntü hangisidir? O fikrin, nasıl bir görsel ifade ile en etkili olacağı düşüncesi görüntünün karakterini belirler.

Bu metin aşağıdaki soruların hangisine cevap olarak verilmiştir?

- A) Filmlerinizdeki görüntü kalitesi nasıl oluyor?
- B) Uluslararası alanda filmlerin izlenme oranı nasıl belirleniyor?
- C) Filmlerinizi görüntüyü öne çıkaracak şekilde mi hazırlıyorsunuz?
- D) Fikirler ile filmler anlam yönünden örtüşmeli mi?



5. Yağmur taneleri damla değil, küre şeklindedir. Yağmurun kürecikler hâlinde düşmesinin sebebi de bulutlarda bu şekilde oluşmasıdır. Gezegenimizden yükselen buhar, toz zerrecikleri ve parçacıklar üzerinde yoğunlaşmaya başlayıp bulutları oluşturan su bir araya toplanıyor. Bulutlar yukarıya doğru belirli bir hızla hareket ederlerken, damlacıklar yükselip yoğunlukları ise artıyor. Havanın artık onları yukarıya taşıyamayacağı kadar genişlediklerinde, yağmur olarak aşağıya düşmeye başlıyorlar.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış türleri
- B) Yağmurun oluşumu
- C) Yağmurun şiddeti
- D) Ülkemizdeki yağış türleri

6. Kahvenin anavatanı Etiyopya'nın Kaffa bölgesidir. Kaffa'daki ormanlarda yetişen Arabika kahve ağaçları, çekirdekleri işlenen ilk kahveler olarak bilinir. Fırınlanma yöntemiyle elde edilen ve kahvenin Türkiye'ye gelmesine aracı olan bölge ise Yemen'dir. Yemen'de ilk kez 13. yüzyılda fırınlanan kahvenin ortaya çıkışı da keçilerini otlatmaya götüren bir çobanın yorgun ve uyuşuk keçilerinin kahve ağacının meyvelerini yemesi ve canlanmasına dayanır. Çobanın bu durumu fark etmesiyle de kahve ağacının canlandırıcı ve rahatlatıcı meyveleri yayılmış olur. 15. yüzyılda Yavuz Sultan Selim döneminde Yemen Valisi olan Özdemir Paşa, Yemen'de içtiği ve çok sevdiği kahveyi İstanbul'a getirir. Kahve, burada çok sevilir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Keçilerin kahveye olan ilgisi ve sevgisi
- B) Etiyopya ve Yemen arasındaki kahve ticareti
- C) Yavuz Sultan Selim'in kahve tutkusu
- D) Kahvenin ortaya çıkışı ve ülkemize getirilişi

7. Bizi bencillikten edebiyat kurtarır; şiirler, hikâyeler, romanlar, tiyatro eserleri, denemeler kurtarır. İnsanların içlerini bize onlar açar, bize başkalarını onlar duyurur. Bir kimseyi görüp okuduğunuz romanlardan, gördüğünüz oyunlardan birinin bir kişisini hatırlar: "Ah, bu bir Küçük Prens, bu bir Pal Sokağı Çocukları, bu bir Tom Sawyer!" diyorsanız başkalarını içlerinden anlıyorsunuz, onları kendi içinizde, hayalinizde gerçekleştiriyorsunuz demektir.

Bu metinde üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyatın insanlar üzerindeki etkileri
- B) Batı edebiyatının insan hayatındaki yeri
- C) Roman kahramanlarının insanlara benzemesi
- D) Hayalimizdeki insanların gerçek yaşamdaki benzerleri

8. Az okuyan, okuduklarında çoklukla düşük düzeyde yayınlar tercih eden bir toplum olduğumuz belli. Bu sorunun her şeyden önce bir eğitim ile aşılabacağı kesindir. Klasik eserleri göklere çıkarmayan okumuş kişi ne kadar düşünebilir? "Kitap ruhun gıdasıdır." gibi laflar söyleyenlerden vazgeçmek ise ruhun son nefesidir. Kitap ruhun gıdası falan değildir; oksijendir, nefesidir. İnsanları okumaya çalışmaktansa kitapları okumak daha iyidir. Çünkü kitaplar insanları daha iyi tanır. Tutunabilecek güvenli dal, kitaptır. Uçuruma düşmüş mutsuzların tesellisi, yine kitapta bulunur. Karanlıkta kalan ruha yol gösterecek ışık ise yine kitaptır.

Bu metne konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan ve Kitap
- B) Okuma Seviyemiz
- C) Klasik Eserler ve Biz
- D) Ruhun Gıdası

2. ÜNİTE

PARAGRAFİN ANA DÜŞÜNCESİ





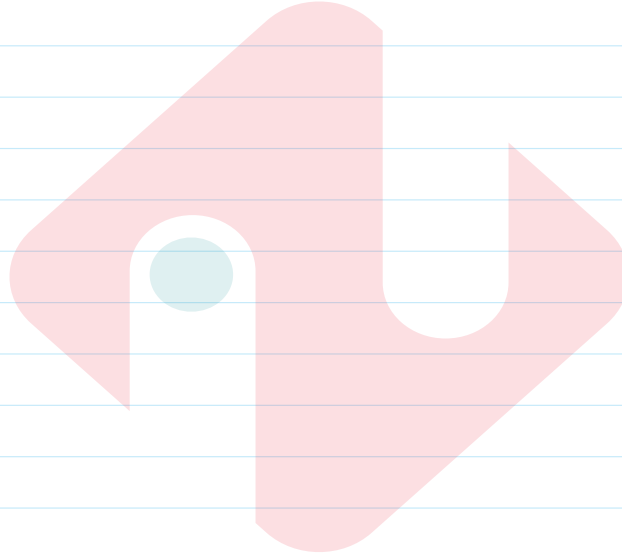
ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTILARI

2. ÜNİTE

PARAGRAFİN ANA DÜŞÜNCESİ

- Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirleyebilme

Notlarım





VIDEO
ÇÖZÜM

1. Çocuk okuru olmayan toplumun yetişkin okuru da olmaz. Çocuk ve genç okuru oluşturunun en önemli koşullarından biri, hiç şüphesiz çocuk ve gençlere uygun okuma metinlerini sunmaktır. Çocuk ve gençler için üretilen kitaplar ne kadar çocuklara uygun ise diğer bir deyişle ne kadar çocuk ve gençlere göre ise, yani “görelilik ilkesi”ne göre kaleme alınıp üretilmiş ise o okuma metni ya da kitapları küçük ve genç okurlar tarafından o denli benimsenir ve tüketilir. Bu da çocuk ve gençlerde kitaba karşı kalıcı bir kültürün oluşmasını sağlar.

Bu metinden çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuru olmayan toplumlar gelişemez.
B) Kitaba karşı sevgi olabilmesi için özellikle çocuklarda değişik çalışmalar yapılması lazım.
C) Çocuk ve gençlere uygun kitaplar oluşturulduğunda o toplumda okuma kültürü oluşur.
D) Genç okurlar, toplumun temelini oluşturur.

2. Bugün biz insanlarımıza, kendileri için gerekli temel bilgileri verecek kitapları dahi okutma konusunda başarısızız. Basılan gazete, dergi ve kitap sayılarına baktığımızda bunun çarpıcı bir olumsuzluk olarak karşımızda durduğunu görmekte gecikmeyiz. Buna kütüphanelerden yararlanma oranlarını da ekleyebiliriz. Hatta kitapların baskı adetlerine de bir göz atabiliriz. İtiraf etmeliyiz ki insanlarımızın kitaplardan yararlanma oranı çok düşük.

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanımızın kitap, dergi, gazete gibi basılı yayınlardan yararlanma oranının az olduğu
B) Basın yayın organlarında eğitime yönelik yazıların yeterince çıkmadığı
C) Türkçe yayımlanan kitap, dergi gibi yayınların sayısının çok az olduğu
D) Kütüphanelerde bulunan sürekli yayınların ihtiyacı karşılayamadığı

3. Hayattan ve kendinizden şikâyetçi olmak yerine bugün kendiniz için küçük bir adım atın. Küçük başarılar, büyük başarılar için ilk adımdır. Gücünüz de var, yeteneğiniz de. Kötümser, “Yapılamaz.” der. İyimser “Yapılabilir.” der. Motivasyona sahip kişi ise “Yaptım.” der. Her sabah sizi motive edici mesajlar dinleseydiniz; zihniniz, yüreğiniz, ruhunuz coşku ve heyecanla dolsaydı gününüz nasıl geçerdi? Bir arkadaşınız, sizinle ilham veren, enerjinizi artıran, “Yapabilirsin, başarabilirsin!” mesajlarıyla dolu bir konuşma yapsaydı içinizdeki gerçek potansiyelinizi ortaya çıkarmak için içsel gücünüzü kim bilir nasıl kullanırdınız? Her şeyi yapabilme, her şey olabilme, yaşamınızın her boyutunu istediğiniz şekilde değiştirme gücünüz var.

Bu metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın içine doğan ilham, onu olduğundan başka eder.
B) Hayattan şikâyetçi olmak bizi mutsuz eder.
C) İnsan isterse her şeyi başarabileceğine inanmalıdır.
D) Bazı insanlar zorluklar karşısında hemen pes ederler.

4. İnsan sesi gerçek güzelliğine yazın kavuşur. Çünkü yaz, sonsuz mavisikle umut demektir. Güzelliktir, güzeli düşünmektir. Sanat ilhamları en çok yazın gelir yoklar kapımızı. Yazın yazılanlar çizilenler daha umut verici, iç açıcı şeylerdir. İnsanlar daha güçlü, daha isteklidir. Çünkü yaz mutluluk kaynağıdır.

Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz mevsimi en sevilen mevsimdir.
B) Yaz mevsimi insanlara yaşama sevinci verir.
C) Her mevsimin kendine göre güzellikleri vardır.
D) İnsan sesinin de açılması için mevsimlere ihtiyacı vardır.



5. Kendilerini kusursuz gören kimseler, yaşanan olumsuz olaylarda sorumlu olduklarını düşünmedikleri için öz eleştiri yapma gereği duymazlar. Öz eleştiri yapabilmek sorumluluk açısından son derece önemlidir. Öz eleştiri yapmaktan uzak, mesuliyeti hep başkalarına yükleyen kimseler bu sorumluluğu dış sorumluluk hâline çevirirler. Oysa öz eleştiri yapabilseler hem kendi yanlışlarını görecekler hem de daha başarılı sonuçlar elde edeceklerdir.

Metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanları mutlu etmek bir türlü mümkün olmuyor.
- B) Olumlu ve güzel sonuçlara ulaşmak için öz eleştiri yapmak gerekir.
- C) Öz eleştiri yapmak çok zor ve önemli bir iştir.
- D) Sorumluluk almak istemeyen insanlar, yardım etmekten uzak dururlar.

6. Sizin de davranışlarınız, içine girdiğiniz çevreye göre değişiyor mu? Annenizin, babanızın yanındaki kişiliğinizle arkadaşlarınızın yanındaki kişiliğiniz farklı mı? Eğer cevabınız evetse bilin ki yalnız değilsiniz. Hayatınızda öyle insanlar vardır ki onların yanında bambaşka bir insan olursunuz. Öyle ortamlar vardır ki sizi sahip olduğunuz kişilikten çıkarır, başka bir insan yapar. Bazı insanların yanında inanılmaz neşeli ve dışa dönük, bazılarının yanında kendinizi tanıyamayacağınız kadar içine kapalı bir insan olursunuz.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan en çok anne babasının yanındayken kendisini mutlu ve güvende hisseder.
- B) İnsan, farklı insanlarla tanıştıkça kendi kişiliğini oluşturmaya başlar.
- C) Davranışlarımız ve duygu durumumuz, bulunduğumuz ortama göre değişir.
- D) Her zaman kendimizi yanındayken neşeli hissedeceğimiz insanlarla beraber olmalıyız.

7. Uğur Mumcu'nun çok sevilmesinin nedenlerini hiç düşündünüz mü? Konuşmasındaki sade dil ve samimiyet yazılarına da hâkimdi. Çok sevilmesinin nedenlerinden biri de samimi diliydi. Dürüstçe, dosdoğru anlattığı için herkes onu anlıyordu. Ülkesini, insanları, dilini, işini, ailesini ve dostlarını içtenlikle sevmesi, Türk Devrimini doğru anlayıp değerlendirmesi onu kitlelerle buluşturmuştu. Çok çalışıyor, araştırıyor ve bunları herkesin anlayacağı dille yazıyordu.

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok çalışan insanlar, ülkesine hizmet edenlerdir.
- B) Samimi bir dille yazan insanlar sevilir.
- C) Uğur Mumcu, Türk dünyasının en değerli insanlarından.
- D) Uğur Mumcu'nun kişilik özellikleri, onun çok sevilmesinde etkilidir.

8. Ülkemizde çocuk edebiyatı bilincine epey geç varıldı. Ama yıllar içinde hızla gelişti. Hâlâ da gelişme sürmekte. Ancak bu atılım sürecinde vasıflı ve iyi çocuk kitabı kavramı kaygısı gölgede kaldı. Açıkçası hormonlu besinler gibi çalakalem yazılmış kitaplar, raflarda ezici çoğunluğa ulaştı. Bu nedenle gelişmelere sevinemiyorum.

Bu metinde yazarın asıl vurguladığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuk edebiyatında gösterilen hızlı gelişime karşın bu alandaki eserlerin niteliğinin düşmesi üzücüdür.
- B) Ülkemizde çocuklar için eserler üretmenin gerekli olduğu bilinci, olması gerekenden çok sonra oluşmuştur.
- C) Son dönemde çocuk edebiyatı alanındaki çalışmalar diğer ülkelere göre hızlı bir şekilde artmıştır.
- D) Doğal olmayan hormonlu besinlerin tüketilmesi, çocuklarımızın edebiyat alanındaki gelişimine engel olmuştur.



VIDEO
ÇÖZÜM

1. Sanat toplumsal olmaya mecbur tutulamaz. Bir aşkta, bir şiirde nedir gaye? Aşkın, hüznün insan hallerinden biri olduğunu göstermek mi? Sanat, sanatçısına göre birey için de olur toplum için de olur.

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eseri topluma da bireye de hitap edebilir.
- B) Toplumsal olaylar sanata yol verir.
- C) Birey, sanatın ve sanatçının ana malzemesidir.
- D) Aşkın halleri, bazen sanatçıyı orijinal eserler vermeye iter.

2. “İnsanın en asil organı hangisidir?” diye sorsalar hepimizin vereceği cevap şudur: Beyin. Halbuki beyinden daha yüksek ve hatta insanı diğer yaratıklardan ayıran ve onu bütün hayvanlara göre üstün bir çıkaran beyin değil, sadece elinin başparmağıymış. Başparmağın diğer parmaklarla birleşip iş görebilecek bir vaziyette olmasıdır ki insana varlıklar üzerinde üstünlük olanağını veriyor. Bunu söyleyen tabiat tarihi ilmidir. İlk insan, zekasıyla değil, sırf elinin biçimi sayesinde taştan bir balta yapmayı başararak ağaç dallarını kesmiş ve mağara dışında, güneş ve gökyüzü altında, ilk mimari eserini meydana getirmiştir.

Metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beyin insan için çok önemlidir.
- B) İlk insanlar çağ atlamak için çok önemli şeyler yapmışlardır.
- C) Her insanın zekasını kullanamadığı bir gerçektir.
- D) İnsana üstünlük veren en önemli organı başparmağıdır.

3. Sabretmek insanı olgunlaştırır, insanın olaylara bakış açısını geliştirir. Bazen sabredemeyip tamiri mümkün olmayan hatalar yaparız. Bu yüzden acele karar verip yanılığa düşmektense biraz bekleyip düşünerek daha akıllıca davranmış oluruz.

Metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan acele karar vermeden önce sabırlı davranmalıdır.
- B) Bazı olaylar insanın dayanamayacağı kadar ağırdır.
- C) İnsanlara bakış açımızı değiştirmeliyiz.
- D) İnsan nerede, nasıl davranacağını bilmelidir.

4. Kitaptan niçin korkarlar? Bunu bir türlü anlayamadım. Kitaptan korkmak, insan düşüncesinden korkmak, insanı kabul etmemektir. Kitaptan korkan adam, insanı sorumluluk hissinden mahrum ediyor demektir. “Bırak, senin yerine ben düşünüyorum.” demekle “Falan kitabı okuma.” demek arasında hiçbir fark yoktur. Onan mahrum edilen insan, kendiliğinden bir paçavra hâline dönüşür.

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın düşünmesini istemeyenler insanlığın ilerlemesini istemeyenlerdir.
- B) Okumayan, düşünmeyen insanın insani hiçbir değeri kalmamış demektir.
- C) Bazı kitaplar zararlı olduğu için onları okumaktan kaçınılmalıdır.
- D) İnsanoğlu çoğunlukla mesuliyet altına girmekten kaçınmaktadır.

işlevlen zeka



5. Öğrencilerin bir konuyu daha iyi öğrenebilmesi için, derse olan ilgilerinin ve dikkatlerinin yüksek seviyede olması gerekir. Bu sebeple, genellikle öğretmenler, öğrencilerin ilgisini çekecek ve/veya öğrencileri konu hakkında meraklandıracak aktivitelerle derse başlamayı tercih eder. Derse başlangıç aktivitesini bir hikâye, fotoğraf, video ya da başka bir eğitim materyali olarak düşünebilirsiniz. Bu yolla derse olan katılım, ilgi ve konuyla olan etkileşim artırılarak, öğrencilerin daha verimli öğrenmeleri sağlanabilir.

Bu metinden çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencinin dersi ne kadar ilgiyle dinlediği, dersi kadar anladığıyla doğru orantılıdır.
B) Öğretmenler öğrencilerini derse ve hayata en iyi şekilde hazırlamalıdır.
C) Bir konuyu daha iyi öğrenmek için uygulanabilecek farklı yollar vardır.
D) Dersin başında öğrencilerin algılarını açık hâle getirecek aktiviteler dersi daha verimli kılacaktır.

6. Sanatçı, bir fotoğraf makinesi değildir. Hayatı bütünüyle aktarmaz, aktaramaz. Ona yeni çizgiler, gölgeler ve görüntüler ekler. Sanatçı bazen azaltır bazen de olmayanları ekler. Sanatçıyı sanatçı yapan da budur. O, bir ayna değildir ki toplumu aynen yansısın.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatta bazen hayali unsurlar sanatı orijinal kılar.
B) Sanat, hayata insanın yorumunun katılmasıyla oluşur.
C) Sanatta kimseye benzememek, en aranan özelliktir.
D) Sanatta evrensel olmak isteyen sanatçı, kendini halka adamalıdır.

7. Bir insanı tanımak demek, onun hangi aşamalardan geçerek bugünkü hâle geldiğini bilmek demektir. Kişinin bugünkü hâli de gelecekteki davranışlarını kestirmemize ışık tutabilir.

Bu metinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir insanı tanımak, onu tüm yönleriyle tanımaya bağlıdır.
B) Bize ışık tutan geçmişimizden ders almalıyız.
C) İnsanı tanımak ve geleceğini öngörmek için geçirdiği safhaları bilmek zorundayız.
D) İnsan, ne kadar uğraşsa da geçmişini bir kenara atamaz.

8. Bir şeyler öğrenmek için bir şeyler okumak isteyenler, genellikle şu soruyu sorarlar: Önce nereden başlayalım? Okuma alışkanlığı olmayanların, daha ilk sayfasında sıkılmaya başlayacakları kitaplarla okuma merakını genişletmelerine olanak yoktur. O nedenle "Önce nereden başlayalım?" sorusuna hep aynı yanıt veririm: Okuma zevkinin tadına varmakla... Okullarda gözden kaçan bir konudur bu. Öğrencide okuma zevkinin gelişip gelişmemesinden çok öğrencinin bir şeyler öğrenmesine önem verilir. Hatta öğrenciye, sıkıntıdan çatlayıp patlasa da mutlaka okuma önerilir. Öğrenci de okulu bitirir bitirmez bütün kitaplarını yakacağına yemin eder. Oysa okuma zevki, okuma tiryakiliğine, okuma tiryakiliği de okuma disiplinine dönüşmedikçe sistemli bir bilgi birikimine gidebilmek kolay değildir.

Bu metinden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir şeyler öğrenmek için değil okumanın hazzını almak için kitap okunmalıdır.
B) Kitap okumaktan sıkılan öğrencilere sevecekleri kitapları tavsiye etmek lazımdır.
C) Okullarda öğrencilere okuma sevgisi kazandırmak için farklı metotlar uygulanmalıdır.
D) Okuma disiplininin oluşabilmesi ve bilgi birikimine sahip olmak için okuma zevkini tatmak gerekir.